

Protestantse Kerk Hengelo

commissie
beeldverhaal

Ontmoeting verbeeld

Een vernieuwde kerk die tot de verbeelding spreekt

Rapport van de Commissie Beeldverhaal

Februari 2012

*Zonder geloof geen verbeelding;
en zonder verbeelding geen geloof*

(Okke Jager)

Inhoudsopgave

1	Bron en inspiratie	3
2	Doel en opzet	4
3	De ontmoeting met de Ander	5
4	De ontmoeting met de ander	8
5	Ontmoeting met 'mijzelf'	10
6	Ontmoeting met de stad	11
7	Bemensing en organisatie	12
8	Nog een keer: verbeeldingsverhaal....	13

Samenstelling Commissie:

Nicole Bekebrede
Gaatske Braam
Marieke Daalmans
Siny Gritter
Marjolein Jacobs
Marjet Geense
Peter Hendriks
Dinie Kistemaker
Herman Koetsveld
Sieger Visser
Hans Wachtmeester

1. Bron en inspiratie

De eerste woorden van Jezus volgens de evangelist Markus luiden als volgt: *'De tijd is vervuld, het koninkrijk van God is nabijgekomen – bekeert u en geloof het evangelie'*.

Dit 'verbeeldingsverhaal' over de toekomst van de kerk heeft een begin. Dat begin ligt niet in de noodzaak tot verandering vanwege de doorgaande ontkerkelijking. Evenmin in de gedachte van 'maatschappelijke relevantie' en al helemaal niet in de oplopende begrotingstekorten.

De bron van al het kerkelijk leven – en dus ook van de zoektocht naar een eigentijdse vormgeving van het kerk-zijn in onze stad – is Jezus Christus als het levende woord van God dat ons hart zoekt. En dus:

- *'de tijd is vervuld'*: telkens dient zich het aangelegen moment (de 'kairos') aan waarin wezenlijke veranderingen zich aandienen. Wij geloven dat voor de kerken in het algemeen en voor onze gemeente in het bijzonder zo'n scharniermoment is aangebroken.
- *'het koninkrijk van God is nabijgekomen'*. Wij ervaren de momenten van volheid, van 'soms even'; maar ook die van totale ontredde, lijden en dood. Vanuit die dubbelheid worden wij naar voren geroepen: op zoek naar die 'morgen van vrede'. Het stille persoonlijke zoeken naar God, de betekenis van de geloofsgemeenschap en de diaconale actie vinden hier hun grond.
- *'bekeert u'*. Inkeer, omkeer, andere soms onbekende wegen durven of moeten inslaan. Persoonlijk en/of als gemeenschap: we worden er toe geroepen.
- *'en geloof het evangelie'*: de goede boodschap van Christus zoekt ieders vertrouwen. In een samenleving die lijkt af te glijden naar 'een cultuur van wantrouwen en angst' is het de kerntaak van de kerk deze boodschap van vertrouwen te doen blijven klinken voor mensen van nu. Dat dat altijd vraagt om een 'vertaalslag' via eigentijdse en contextuele communicatie en vormgeving, maar wel het meest naar nieuwe vormen van ontmoeting en gemeenschapsvorming spreekt voor zichzelf.

Alle elementen van het hier volgende 'verhaal' krijgen inspiratie, voeding en betekenis vanuit deze eerste woorden, die ooit als 'ouverture' door Markus zijn opgetekend en die telkens weer, ook in onze stad Hengelo, in veelstemmigheid en veelkleurigheid tot klinken worden gebracht.

2. Doel en opzet

a. De bedoeling van dit 'verbeeldingsverhaal' is om een zo concreet mogelijk beeld te schetsen van 'de kerk van de toekomst' vanuit bovengenoemd vertrouwen op basis van wat in Het Gemeentegesprek naar voren is gekomen en in de rapporten 'Liever stappen vooruit' en 'Er valt wat te kiezen' en de verslagen van de gemeentevergaderingen van het najaar 2011 zoal is opgetekend. Het gaat dus om een invulling van een aantal lijnen die zichtbaar zijn geworden. Het is belangrijk te onderstrepen dat dit het resultaat is van een uniek, volstrekt open en creatief proces waarbij iedereen op gelijke wijze inbreng kon leveren. Dit verbeeldingsverhaal wil recht doen aan al die inbreng, het bundelen en presenteren in een uitvoerbare en zo concreet mogelijke schets van 'de kerk van de toekomst'.

b. De opzet en uitwerking sluit nauw aan bij het begin van het proces: de opzet van Het Gemeentegesprek. Centraal staat het woord 'ontmoeting', waarbij hier nog even in herinnering wordt geroepen dat met name de 'Ontmoeting met God' en de 'Ontmoeting met elkaar' de twee pijlers bleken te zijn om op verder te kunnen bouwen:

- ontmoeting met de Ander (vieringen, stiltecentrum, retraitemogelijkheden enz.)
- ontmoeting met de ander (pastoraat, diaconaat, groepswork, maaltijden enz.)
- ontmoeting met 'mijzelf' (studie, retraite, vormingsmogelijkheden enz.)
- ontmoeting met de stad (thema-aanbod, maatschappelijk debat, culturele activiteiten, podiumfunctie enz.)

Telkens wordt de betreffende activiteit benoemd en hier en daar aangegeven wat daar voor nodig is in personele en praktische zin. Het is aan de Commissie Concreet om dat vervolgens te vertalen naar praktische en financiële kaders. Ten overvloede: al het onderstaande heeft nog steeds het karakter en gewicht van een voorstel met als vertrekpunt dat er sprake is van één kerkelijk centrum.

3. De ontmoeting met de Ander

3.1. De vieringen zondags

De veelkleurigheid van onze gemeente krijgt op de meest positieve manier gestalte in verschillende vieringen met een eigen 'toonzetting' naar vorm en inhoud. Het doet recht aan de grote diversiteit die er binnen én buiten de kerk is aan spiritualiteit, verlangens en behoeftes. Hiermee wordt afscheid genomen van het idee dat de zondagse morgendienst heel de gemeente zou moeten aanspreken en bedienen. Dat schept dus ruimte voor andersoortige vieringen met elk een eigen karakter, maar wel telkens ingevuld met het oog op de ontmoeting met God.

3.1.1 Indeling van een zondag;

(dit voorstel is een proces; de praktijk kan uitwijzen dat het anders wordt)

- a. 9.15 uur: traditionele protestantse woorddienst
 - accent op preek, sobere liturgie, ingetogen sfeer. Blijkt hier een vaste groep gemeenteleden naar toe te gaan, dan is er ruimte in deze dienst ook sacramenten te vieren. Is het aantal mensen dat deze dienst bezoekt kleiner dan 50, dan verdient het aanbeveling deze dienst in de kleine kerkzaal/kapel te houden en eventueel een andere aanvangstijd te kiezen.
 - Ingevuld door: predikant, organist, (vertegenwoordiging van) kerkenraad.
- b. 10.45 uur: viering jong&oud
 - open oecumenisch karakter, ruimte voor kinderen en jongeren (projecten), bijdrage cantorij en kerkmuziek. Wanneer de dienst onder a. niet om 9.15 uur wordt gehouden, dan is een andere aanvangstijd mogelijk.
 - Ingevuld door: predikant, organist (pianist), kindernevendienst, cantor(ij), commissie eredienst, (vertegenwoordiging van) kerkenraad.
- c. 12.00 uur: jongerenviering
 - ongedwongen laagdrempelige viering met telkens ruimte voor het experiment en verandering van vorm en inhoud (zoals Hemels Gelag, Het Hoge Huis enz.). Een combinatie met een ontbijt/lunch ligt voor de hand.
 - Ingevuld door eigen werkgroep(en), zo nodig ondersteund door predikant/kerkelijk werker met opdracht jeugd.
- d. 16.30 uur: maandelijkse vieringen:
 - gospel (of koor)viering
 - voorbereid en ingevuld door werkgroep en/of koor
 - peuter/kleuterviering
 - voorbereid en ingevuld door werkgroep + kerkelijk werker
 - vespers
 - voorbereid en ingevuld door werkgroep en eventueel predikant/kerkelijk werker
 - themadienst
 - voorbereid en ingevuld door werkgroep en predikant/kerkelijk werker. In deze dienst kan het aspect van het 'leren' en 'verdiepen' nadrukkelijk een plaats krijgen
- e. 19.00 uur (of later): stilteviering
 - deze viering is de afsluiting van de zondag in een sfeer waarin veel ruimte is voor de stilte (b.v. opzet Taizéviering). Voorbereid en ingevuld door werkgroep
- f. 19.00 uur: traditionele protestantse woorddienst vanuit de HGG

3.1.2 Werkgroepen en ambtelijke ondersteuning/vertegenwoordiging

In bovengenoemde opzet zijn altijd 3 diensten waarin een afvaardiging van de kerkenraad noodzakelijk is (a, b en f) en eens per maand 4 (d. themadienst). De andere vieringen hebben het karakter van niet-ambtelijke bijeenkomsten die door werkgroepen voorbereid en uitgevoerd kunnen

worden. Bij een gospeldienst bijvoorbeeld kan ook een bijdrage van een (gast)predikant of kerkelijk werker gevraagd worden.

3.2.1 De grote kerkzaal

De diensten a, b, en d (gospelviering) vragen om ruime kerkzaal met maximaal 450 zitplaatsen, ruimte voor een koor/cantorij en eventueel orkest. Met het oog op de sfeer en aankleding van de betreffende viering is het belangrijk dat er 'gespeeld' kan worden met de ruimte. Flexibiliteit is daarbij dus van belang. Te denken valt aan schermen waarmee de ruimte snel visueel verkleind, vergroot en/of ingedeeld kan worden.

De multifunctionaliteit van deze kerkzaal zal hier verderop met het oog op andere activiteiten diverse keren onderstreept worden.

Deze kerkzaal zal standaard voorzien zijn van een moderne geluidsinstallatie die niet alleen voor de spraak-, maar ook voor muziekversterking en presentaties geschikt is (een zgn. PA-systeem).

3.2.2 Kleine kerkzaal/kapel

De vieringen/bijeenkomsten bedoeld onder c,d en e (m.u.v. gospeldienst) vragen om een intiemere ruimte. Deze 'kapel' met een hele eigen ingetogen sfeer biedt ruimte aan 50, eventueel uit te breiden tot 80 zitplaatsen (als zodanig dus ook geschikt voor kleinere uitvaartdiensten). Ook deze ruimte beschikt over goede geluids- en presentatiemogelijkheden. Omdat deze ruimte ook als stiltecentrum en expositieruimte dienst kan doen (zie onder: 3.6.2. en 3.7) is er veel aandacht besteed aan de aankleding. De commissie heeft geen keuze gemaakt voor de zaal waarin de dienst onder f. gehouden kan worden.

3.3 Muziek en kunst

Voor mensen van nu is de persoonlijke beleving van doorslaggevend belang. Muziek (en zang) speelt bij velen in die beleving een hoofdrol. Om deze reden krijgt de (kerk)muziek een existentiële rol toebedeeld in de vieringen. Een veelzijdige kerkmusicus zal worden aangetrokken om gestalte te geven aan de ambitie om de (kerk) muziek inderdaad op de meest aansprekende manier en voor meerdere doelgroepen te verzorgen. Te denken valt aan een aanstelling van 0,4-0,5 fte (de hiervoor benodigde financiële ruimte wordt gevonden in verminderde fte's voor koster/beheerder).

Het ligt voor de hand tenminste één cantorij op te richten (al dan niet samengesteld vanuit bestaande cantorijen) die de liturgie kan ondersteunen en verdiepen met bijdragen uit de breedte van de kerkmuziek. De maandelijkse (gospel)korenviering biedt alle ruimte om bestaande koren een plaats in het midden van de gemeente te geven.

Het is zeer de moeite waard om te onderzoeken of de maandelijkse vesperdienst zou kunnen uitgroeien naar een volwaardige Cantatedienst (in samenspraak met muziekschool, conservatorium Enschede, TCOV, TJSO enz.).

Het spreekt in dit verband als vanzelf dat zowel in de kerkzaal als in de kapel er aansprekende en kwalitatief uitmuntende instrumenten voor handen zijn. Voor de grote kerkzaal: een 2 klaviers orgel met onafhankelijk pedaal, een vleugel en een geïntegreerde PA-installatie. In de kapel worden een kist- of kabinetorgel en een piano geplaatst. Met name voor de grote kerkzaal zal bij de bouw/verbouwing een hoge prioriteit gegeven worden aan het verkrijgen van een uitmuntende akoestiek (zie ook opmerkingen bij 6.3).

3.4 Ontmoeting bij de koffie

Elke zondag is het tussen 10.15 – 10.45 uur een komen en gaan, maar dan wel via de koffietafel. De afzwaaiers van de dienst van 9.15 uur ontmoeten daar de binnenkomers van de dienst van 10.45 uur. Een moment met de nodige dynamiek dus!

3.5 Viering + lunch

De betreffende voorbereidingsgroep kan er voor kiezen om de bezoekers van de viering van 10.45 uur uit te nodigen om nadien ook gezamenlijk te lunchen. Wellicht dat de jongeren van de viering

van 12.00 uur daar een mooie dienende taak aan hebben.... Voor hen spreken we dus over een ontbijt+.

3.6 Dagelijkse gebeden (m.u.v. vrijdagavond, zaterdag en zondag)

9.00 - 9.15 uur: morgengebed

12.30-12.45 uur: middaggebed

22.00-22.15 uur: avondgebed

3.6.1 Het gebed: hart van de nieuwe kerk

O.l.v. de 'huispastor' (zie 4.1) wordt er door de week drie maal daags een getijdengebed gehouden. Vermoedelijk zullen daar telkens maar kleine aantallen mensen aan meedoen. Maar er liggen ook kansen om b.v. het middaggebed nadrukkelijk aan te bieden aan mensen die een moment van verstillings zoeken in hun lunchpauze. Het avondgebed wordt telkens de gezamenlijke dagafsluiting van kringen/groepen/koren enz. die de betreffende avond 'in huis' zijn. Klokslag 22.00 uur is het voor iedereen 'Hora est' (tis tied) en worden alle aanwezigen gevraagd zich in de kapel te verzamelen. Bestaande leesroosters geven structuur aan deze getijdengebeden. Het dagelijkse gebed vormt hiermee het kloppend hart van de nieuwe kerk. Het gaat er immers om de vernieuwing van de kerk als 'bezielde verband'. De getijdengebeden vinden plaats in de kapel.

3.6.2 Stiltecentrum

De kapel is tevens stiltecentrum. De teksten van het getijdengebed (lezing, gebedstekst) liggen er altijd ter inspiratie. Er is de mogelijkheid om een kaarsje aan te steken in een gedachtenishoek waar ook een boek ligt waar iedereen een eigen gebedstekst kan schrijven.

3.7 Ruimte voor verbeelding

Allerlei kunstuitingen zijn feitelijk verbeeldingen van 'het geheim', van het onzegbare. Plaatselijke en/of regionale kunstenaars (van binnen en buiten de kerk) worden bij tijd en wijle uitgenodigd om hun werk te exposeren in de kapel en/of de centrale hal. De bedoeling is duidelijk: de gaandeweg gegroeide scheiding tussen kerk en cultuur mag weer overbrugd gaan worden.

3.8 Bezinning & retraite

Geïnitieerd door of in overleg met het werkteam van pastores en kerkelijk werkers kan een individueel of groepsgewijs bezinningstraject worden uitgezet. Te vergelijken met mensen die zich voor enkele dagen of een week terugtrekken in een klooster om b.v. de innerlijke rust te hervinden. De Commissie Stap aarzde bij dit voorstel, maar het zou zeer 'tot de verbeelding spreken' als dat geheel in eigen huis zou kunnen plaatsvinden. Een aantal (b.v. 7 waarvan enkele 2-persoons) sober ingerichte kamers bieden ruimte voor mensen om zich te kunnen terugtrekken uit de drukte van de dag. Men kan mee doen met de getijdengebeden, (persoonlijke) gesprekken voeren met de 'huispastor' en helpen bij de huishoudelijke gang van zaken. Het geeft aan het nieuwe kerkelijk centrum een enorme meerwaarde als daar op gezette tijden mensen enige tijd verblijven die op een of andere manier zich intensief op hun (geloofs)leven beraden.

4. De ontmoeting met de ander

4.1 Individueel pastoraat

Het pastoraat is en blijft een opdracht voor de gehele gemeente. Met een nieuw kerkelijk centrum dat dagelijks open is kunnen er echter nieuwe vormen van pastoraat ontstaan. De 'huispastor' is degene die volgens rooster dagelijks aanwezig is in de kerk. Mogelijk is de huispastor een deel van de dag (bijvoorbeeld 's morgens) aanwezig. Z/hij heeft een eigen ruimte ter beschikking (bureau, computer, zithoek). Z/hij is daar beschikbaar om gesprekken te voeren. Terloops of gezocht. Ook kan via een systeem van een spreekuur met mensen die een gesprek willen worden afgesproken. Het kan de huidige drempel verlagen zowel voor gemeenteleden als voor mensen van buiten de kerk. Er komt een vast telefoonnummer en e-mailadres voor 'de huispastor'.

Daarnaast blijven de pastores natuurlijk altijd aanspreekbaar om b.v. middels huisbezoek met mensen in gesprek te zijn. Vooral nog ligt het voor de hand om de huidige geografische verdeling onder de predikanten te handhaven totdat er sprake is van een nieuwe situatie door mutatie en/of emeritaat.

4.2 Netwerkpastoraat

Op dit moment is er al sprake van een zekere vorm van netwerken (doelgroepenpastoraat): voor de ouderen en de jeugd. Het ligt voor de hand om in de toekomst deze vorm van onderling pastoraat verder uit te breiden en te organiseren. Te denken valt aan: ziekenpastoraat, rouwpastoraat, ondersteuning gezinnen met opgroeiende kinderen, jong-volwassenenpastoraat (18-30 jarigen), alleengaandenpastoraat, kinder- en jeugdwerk, nieuw-ingekomenen. Al deze doelgroepen worden bediend door een taakgroep die wordt aangestuurd en toegerust door een predikant of kerkelijk werker.

Belangrijk uitgangspunt is dat elke bestaande groep (b.v. de ouderengroepen in de huidige drie kerken) zelf bepaalt wanneer men wil gaan samenwerken met andere groepen en/of opgaan in de nieuwe structuur. Met andere woorden: er wordt met de grootst mogelijk zorg omgegaan met de huidige vitale en goed werkende netwerken. De ervaring leert dat op dit punt de grootste schade ontstaat als mensen zich niet uitgenodigd, maar gedwongen voelen iets op te geven wat voor hen van groot belang is.

4.2.1 Samen zoeken, samen leven

Een van de opvallende uitkomsten van de gemeentevergaderingen van het najaar 2011 is de breed genoemde waarschuwing dat het sluiten van wijkkerken en het openen van een nieuwe kerk mogelijk veel leden zou kunnen gaan kosten. Dat is een terechte angst, want de ervaring heeft geleerd, ook hier in Hengelo, dat dat klopt. De fysiek groter wordende afstand naar de kerk kan de innerlijk beleefde afstand versterken. Dat laatste is echter geen doem waar niets aan te doen is. Het helpt om eenvoudigweg vast te stellen dat niemand met zo'n groter geheel een persoonlijke band kan beleven. Dat is overigens in de huidige wijkgemeentes natuurlijk ook al het geval. Waar het om gaat is de beleving van 'erbij horen', van 'samen-op-weg-zijn'. De kleine, overzichtelijke groep van mensen die je kent en die jou kennen is van het allergrootste belang. Daarom moeten alle bestaande netwerken gekoesterd en gevoed worden. De boodschap (ook niet onderliggend of terloops!) mag nooit zijn dat men zich maar moet opheffen. Integendeel. 'Natuurlijk' ontstane kringen zijn het 'cement van de kerk'.

Van het werkteam mag verwacht worden dat er met ingang van het nieuwe seizoen 2012-2013 een plan wordt gepresenteerd om mensen die zich niet in zo'n netwerk bevinden en dus vaker wat verder van de kerngemeente afstaan te stimuleren om zich – op welke wijze dan ook – betrokken te voelen bij de (ontwikkelingen van de) kerk. Het uitwerken van het netwerkpastoraat kan een manier zijn, maar wellicht kunnen er ook in de wijken en buurten kleine huiskamerkringen worden gestart waar mensen met elkaar verbonden worden. Elders blijkt het model van een grote centrale kerk omringd door kleine groepen (huiskamermodel) van mensen die met elkaar optrekken in het geloof bijzonder goed te werken.

4.3 Inloop + ontmoetingsmomenten

De nieuwe kerk biedt alle gelegenheid voor iedereen om 'zomaar' even naar binnen te lopen of om na een getijdengebied of andere activiteit nog even te blijven. Een sfeervolle koffiehoek + leestafel nodigt daartoe uit. Overigens is **iedere** ruimte in de kerk per definitie een ontmoetingsruimte (en geen vergaderzaal bijvoorbeeld) en wordt ook zo ingericht.

Georganiseerde ontmoetingsmomenten (b.v. voor de ouderen) hebben zo veel mogelijk een open karakter: iedereen kan er bij aanschuiven.

4.4 Ontmoetingen bij de maaltijd

Het verlangen naar gemeenschap en ontmoeting komt onder meer tot uiting door het succes van gezamenlijke maaltijden (met jongeren, ouderen, alleengaanden, voorafgaand aan besprekingen enz). De nieuwe kerk beschikt dan ook over een goed geoutilleerde en ruime keuken waarin ook in gezamenlijkheid een maaltijd kan worden klaargemaakt. Vergelijk bijvoorbeeld hoe het Meeuwenveen in Havelte dit heeft gerealiseerd.

4.5 Multifunctionele diaconale (actie) ruimte

Bij tijd en wijle zijn er (diaconale) acties waarbij b.v. goederen worden ingezameld voor een goed doel elders. Een eigen ruimte maakt het mogelijk om hulpgoederen te kunnen sorteren, opslaan en distribueren. Andere voorbeelden van mogelijkheden: deze ruimte kan ook permanent onderdak bieden aan b.v. een project om jongeren een leer-werk traject te laten vervullen (opknappen fietsen, tweedehands meubelen + doorverkoop) of aan ex-gedetineerden die middels een zinvolle dagbesteding een re-integratietraject doorlopen (vgl. 'kerk met stip'). Contacten met b.v. het ROC (stageprojecten b.v. in de koffiehoek en het beheer) en Stichting Exodus (hulp resocialisatie gedetineerden) leggen concrete lijnen tussen kerk en samenleving.

4.6 Jeugdruimte

Voor de kinderen en de jongeren is er een eigen permanente ruimte ter beschikking, die echter zodanig slim is ingericht dat het (overdag?) ook voor andere doelgroepen geschikt is. Groepen tot 30 mensen moeten er een plek kunnen krijgen. Overigens ligt het voor de hand om voor het club- en kinderwerk oplossingen in de wijken te zoeken (b.v. scholen, Kulturhus, scouting, Nivon enz.). Dat met het oog op de afstanden die voor de jongsten eenvoudigweg te groot worden.

4.7 Kinderopvang

Evenals de andere ruimtes is deze ruimte multifunctioneel. Allereerst ingericht met het oog op het opvangen van een flinke groep kleine kinderen (o.a. tijdens de vieringen), maar ook te gebruiken als b.v. vergaderruimte.

4.8 Rouwkamer en/of 24-uurskamer

In nauwe samenspraak met de plaatselijke uitvaartondernemingen biedt de nieuwe kerk onderdak aan een 24-uurs kamer. Ook dit is een dienst aan de samenleving waar de kerk op het aangelegen moment van rouw en afscheid zowel in praktische als ondersteunende en liturgische zin aanwezig is. De combinatie met de kapel en alle faciliteiten om groepen mensen te kunnen ontvangen is uiteraard een sterk geheel.

5. Ontmoeting met 'mijzelf'

5.1 Ruimte voor persoonlijke bezinning

De in paragraaf 3.3 genoemde mogelijkheid van retraite vraagt ook nog om een andere ondersteuning: die van studie- en bezinningsmateriaal. Een studie- en leesruimte biedt daar de mogelijkheden voor. Een aantal tijdschriften op het gebied van kerk, theologie en spiritualiteit is aanwezig, evenals een bibliotheek (aan te leggen als groeimodel? Besloten moet worden of de boeken al dan niet uitleenbaar zijn). Uiteraard is deze ruimte voorzien van multimedia-voorzieningen en aansluitingen voor mensen met een eigen laptop/tablet.

Ook deze ruimte is zodanig ingericht dat die op een ander moment eenvoudig als b.v. vergaderruimte kan worden gebruikt.

5.2 Stiltecentrum

De kapel staat buiten de getijdengebeden, vieringen en andere groepsmomenten altijd ter beschikking als een openbaar en voor iedereen te bezoeken stiltecentrum (zie 3.6.2).

5.3 'Meditatieruimte'

Een zogenoemde prikkelvrije ruimte voor persoonlijke bezinning.

5.4 Boekhandel en CD-verkoop

De vraag naar uitgaven op het gebied van persoonlijke spiritualiteit is groot. Uiteraard kan elke boekhandel alles bestellen. Maar een uitnodigende en actuele boekhandel op het gebied van kerk, theologie en spiritualiteit al dan niet aangevuld met de verkoop van CD's met (kerk)muziek is een weldadige aanwinst voor een kerk die veel mensen van dienst wil zijn (model Abdij van Berne). Daarnaast is verkoop mogelijk van religieuze voorwerpen. Voor deze voorziening is een eigen taakgroep nodig.

5.5 Wegwijs in mogelijkheden van de kerk

De 'huispastor' en/of de 'gastheer/vrouw van de week' kan desgevraagd de bezoekers attent maken op de mogelijkheden van de gemeente en de verschillende diensten waar men gebruik van kan maken. Een duidelijke en altijd actuele website is daarbij altijd een belangrijke ondersteuning, aangevuld met een actuele folder die zo meegenomen kan worden. Uiteraard helpen digitale infoborden de bezoekers wegwijs te worden in het gebouw.

6. Ontmoeting met de stad

6.1 Thema-avonden

De 'traditie' van de serie Thema in de Thabor wordt in de nieuwe kerk voortgezet. Gastsprekers die zich hebben onderscheiden met een eigen visie op een thema op het grensvlak van levensbeschouwing en maatschappij worden uitgenodigd. Het doel met deze avonden is mensen op een zo laagdrempelig mogelijke en tegelijkertijd kwalitatieve manier van dienst te zijn in hun levensoriëntatie.

6.2 Het Stadsdebat

Op gezette tijden kunnen er debat-avonden worden georganiseerd. De grote kerkzaal is daar zeer geschikt voor met zijn mogelijkheden van licht, geluid en presentaties. Deze debat-avonden onderscheiden zich van de bovengenoemde thema-avonden door een andere opzet (bijvoorbeeld via een forumdiscussie met meerdere mensen) en inhoud (snel en scherp reagerend op de maatschappelijke/politieke actualiteit).

6.3 Podium

Aansluitend bij de in 3.7 genoemde mogelijkheid biedt de nieuwe kerk een podium voor uitvoerende muziek en/of andere kunstuitingen voor de stad. Hengelo ontbeert een goede middelgrote muziekzaal die geschikt is voor bijvoorbeeld kooruitvoeringen. Met deze functie haalt de kerk de stad in huis. Vanuit deze optiek is er dus heel veel voor te zeggen om het aantal zitplaatsen (zie opmerkingen bij 3.2.1 en 3.3) niet alleen door de behoefte van de kerkelijke gemeente te laten bepalen, maar het dusdanig af te stemmen dat deze podiumfunctie inderdaad gerealiseerd kan gaan worden.

6.4 Symposia

Enigszins afhankelijk van de ligging van de locatie zal de nieuwe kerk met de bovengenoemde mogelijkheden interessant zijn als plek om symposia en dergelijke bijeenkomsten te organiseren. In de PR naar buiten zal aan deze mogelijkheid ook de nodige aandacht worden besteed.

6.5 Faciliteiten voor andere doeleinden te gebruiken

Omdat de kerk de hele dag geopend is en goede faciliteiten heeft, is het wellicht interessant voor anderen (b.v. ZZP-ers, zorginstellingen) om hier ruimte te huren. Afhankelijk van de locatie en de mogelijkheden van bestaande bouw of nieuwbouw moet ook hier het thema van multifunctionaliteit op voorhand hoog in het vaandel staan. Aansluiting bij seats2meat om studeer-/kantoorplekken aan te bieden en vergaderstoelen te verhuren.

7. Bemensing en organisatie

7.1 Kerkenraad en taakgroepen

Wordt er gekozen voor één nieuw kerkelijk centrum dan is het niet anders dan vanzelfsprekend dat ook de weg naar één gemeente en dus één kerkenraad wordt ingeslagen. Uiteraard draagt de kerkenraad de eindverantwoordelijkheid voor het geheel. Het ligt voor de hand om de kerkenraad samen te stellen uit vertegenwoordigers van een aantal verschillende gemandateerde Raden, elk met een eigen verantwoordelijkheid en taak. In elk geval: Pastorale Raad (met daarin vertegenwoordigers van taakgroepen netwerkpastoraat), College van Diakenen, College van Kerkrentmeesters, Vieringen Raad (met daarin weer vertegenwoordigers van de verschillende taakgroepen), Publiciteit Raad (met name gericht op naar buiten gerichte communicatie), Jeugdraad.

7.1 Kerkelijk bureau

Uiteraard krijgt ook het kerkelijk bureau onderdak in de nieuwe kerk. De openingstijden sluiten aan bij het ritme van de getijdengebeden. Dat geldt overigens zo veel mogelijk voor alle activiteiten. De beheerder houdt eveneens kantoor in de ruimte van het kerkelijk bureau.

7.2 Publiciteits Raad

Belangrijk wordt het werk van de Publiciteits Raad. Deze groep heeft er plezier in de mogelijkheden van de sociale en andere moderne media ook voor de boodschap en de presentatie van de kerk te verkennen en te gebruiken. De nadruk komt te liggen op aansprekende communicatie 'naar buiten'. Een taakgroepje brengt de mogelijkheden van 'uitzendingen' via livestreams van de vieringen en andere activiteiten in kaart.

7.3 Dagelijkse leiding

De beheerder draagt de verantwoordelijkheid voor het reilen en zeilen in de nieuwe kerk. Z/hij doet geen uitvoerend werk(!) maar coördineert, maakt de plannings (t.b.v. 'gewone' gebruikers, taakgroep schoonmaak e.d.) en maakt de afspraken met b.v. uitvaartleiders (zie 4.7) en andere huurders/gebruikers. De beheerderstaak kan daarmee beperkt blijven (b.v. 0,5 fte).

Het dagelijkse uitvoerende werk (kerk openen en afsluiten, koffie zetten, gasten verwelkomen, lichte schoonmaakteken enz.) ligt bij de 'gastheer/vrouw van de week'. Dat zijn toegeruste vrijwilligers die hebben ingetekend om deze taak tenminste 1 week tot maximaal 3 weken achtereen te doen (model NIVON-huizen). Zij zijn min of meer permanent 'in huis'. Het is de moeite waard om te overwegen voor deze mensen een klein maar fijn appartement aan/in de kerk aan te brengen. Het maakt de taak aantrekkelijk ('je doet eens even helemaal iets anders'). Het zijn altijd twee mensen die deze taak uitvoeren. Voor wie minder te besteden heeft is dit overigens een aansprekende mogelijkheid om 'in natura' een bijzondere bijdrage aan de kerk te leveren.

Rond de zondagse vieringen is een aparte kostersgroep actief, telkens in samenspraak met de betreffende taakgroepen.

7.4 Financiën

Een opzet van een kerkelijk centrum dat de hele dag geopend is en dat zeven dagen per week vraagt om een ander financieel beleid dan tot nu toe gebruikelijk. De kerk is niet commercieel uiteraard, maar uitgangspunt moet voortaan zijn dat alle mensen (individueel of groepsgewijs) die op een of andere manier gebruik maken van een dienst van de kerk (in brede zin) bijdragen in de kosten. Een gedifferentieerd bijdragesysteem dat recht doet aan ieders positie moet dus uitgewerkt en toegepast gaan worden.

In de plannen die gemaakt gaan worden over (ver)bouw van de nieuwe kerk dient vanuit deze optiek ook de hoogste prioriteit gegeven te worden aan het zo laag mogelijk houden van het energiegebruik (energie-zelfvoorzienend); hierbij merken we op dat de kerk duurzaamheid hoog in het vaandel heeft, ook als het gaat om te gebruiken materialen).

8. Nog een keer: een verbeeldingsverhaal....

Ik heb gehoord van die nieuwe kerk in de stad. Eigenlijk ben ik wel nieuwsgierig. Ik ben niet kerkelijk, maar heb wel iets met geloven...geloof ik. Je schijnt er zo naar binnen te kunnen lopen. Ik ben in de buurt - moest toch in de stad zijn. Laat ik het er maar eens op wagen. De deur staat uitnodigend open. Ik kom in een soort grote hal. Overal zitjes. Het is er sfeervol. Ik kijk wat om me heen. Iemand komt op me af, stelt zich voor 'ik ben vandaag gastvrouw' en vraagt of ik zo maar even wil rondkijken. Dat had ze kennelijk al in de gaten. En of ik koffie wil. Ja, dat wil ik wel. Mijn oog valt op een wand met tijdschriften en boeken. Met het kopje koffie en een tijdschrift ga ik even aan de leestafel zitten. Er komen nog wat mensen binnen. De gastvrouw had gezegd dat er zo dadelijk een middaggebed in de kapel is. Duurt maar een kwartiertje, zei ze, en je bent er welkom. Ik wil er eigenlijk wel even heen. Ik voel me hier op een wonderlijke manier erg welkom. Had ik niet gedacht. Ik ga naar de kapel. Wat een mooie ruimte. Uitgelichte kunstwerken hangen aan de muur. Er zit een groepje mensen. Er klinkt op de achtergrond prachtige muziek. Als het stil is geworden staat iemand op. Dat moet de 'pastor van de week' dan zeker zijn. Ik zag dat ergens staan. Een welkom, een tijdje stil, een stukje uit de Bijbel en dan een gebed. Op een of andere manier raakt het me.

Na afloop spreekt de pastor me aan. Voor het eerst hier? Ik krijg een folder mee met de activiteiten die er de komende tijd zijn. Ik kijk het even in. Tjonge, dat is nog al wat. Kijk rustig nog even rond en hopelijk tot ziens, zegt de pastor. Dat doe ik. Een mooie studiezaal zie ik. Een kantoor. En die grote zaal. Iets tussen een kerk en een theater vind ik. Wel heel mooi. O ja, dit is duidelijk de ruimte voor de jeugd. Leuk zeg. Ik zie op de bordjes dat er ook nog een rouwkamer is. Dat geloof ik wel. Maar mooi dat ze daar ook aan gedacht hebben. Een pijl naar boven: retraitekamers? Dat snap ik niet. Later maar eens vragen. Ik ga hier vaker komen. Als ik weer op huis aan ga bedenk ik onderweg dat ik iets bijzonders heb meegemaakt. Mensen die midden op de dag bijeen komen - en dat elke dag - om even stil te zijn en te bidden en dan weer doorgaan met waar ze mee bezig waren. En dat in deze tijd. Die kerk wil 'een huis van beziel verband' zijn, stond op hun site. Ik geloof dat ik een beetje begin te begrijpen wat ze bedoelen...